

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 171/2014-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť M. D., zastúpeného advokátom JUDr. Borisom Draškabom, Advokátska kancelária, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 170/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 170/2011 p o r u š i l základné právo M. D. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C 170/2011 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. M. D. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť M. D. trovy konania v sume 511,34 € (slovom päťstojedenásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho advokáta JUDr. Borisa Draškabu, Advokátska kancelária, Kutlíkova 17, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 171/2014-14 z 20. marca 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 170/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažnosť v tejto veci, v ktorej bol pôvodne sudcom spravodajcom sudca Ján Luby, prijal na ďalšie konanie IV. senát ústavného súdu. V zmysle relevantných ustanovení dodatku č. 1 k rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie 1. 3. 2014 – 28. 2. 2015 (ďalej len „dodatok k rozvrhu práce“) boli veci predtým pridelené bývalým sudcom ústavného súdu Jánovi Auxtovi, Jurajovi Horváthovi a Jánovi Lubymu (ktorým skončilo funkčné obdobie) ako sudcom spravodajcom, a ktoré neboli do 4. júla 2014 skončené prijatím konečného rozhodnutia pléna ústavného súdu alebo príslušného senátu ústavného súdu, prípadne odložením podania podľa § 23a zákona o ústavnom súde, s účinnosťou od 14. júla 2014 pridelené ostatným sudcom ústavného súdu. Predmetná sťažnosť bola pridelená sudcovi ústavného súdu Lajosovi Mészárosovi, ktorý je v súlade s rozvrhom práce členom II. senátu, a z toho dôvodu túto vec prerokoval a vo veci samej rozhodol II. senát ústavného súdu.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol najmä, že:

«Dňa 31. 03. 2011 som s obchodnou spoločnosťou O., a. s.(...) uzavrel pracovný pomer na výkon prác spojených s funkciou programátor – analytik s dohodnutým dňom nástupu do práce dňa 01. 04. 2010. Pracovný pomer bol dohodnutý na dobu určitú do 31. 03. 2011.

Podľa čl. II Pracovnej zmluvy, základná mesačná mzda bola stanovená vo výške 2.000,- EUR brutto. Mzdu mi odporca vyplácal bezhotovostne prostredníctvom bankového prevodu na môj účet v banke. V pracovnej zmluve sme si dohodli výplatný termín, ktorý pripadal na ôsmy kalendárny deň v mesiaci. Pre prípad, že by tento deň pripadol na sobotu, nedeľu, alebo sviatok, mzda sa mala vyplácať nasledujúci pracovný deň.

Počas trvania Pracovnej zmluvy, t. j. od 01. 04. 2010 do 31. 03. 2011, mi nebola vyplatená moja základná mesačná mzda za mesiace december 2010, január, február a marec 2011. Aj napriek viacerým mimosúdnym výzvam z mojej strany na zaplatenie dlžnej sumy z titulu nezaplatenia mzdy mi odporca plnenie neposkytol a z tohto dôvodu som dňa 29. 11. 2011 osobne na Okresnom súde Bratislava I podal návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy vo výške 5.928,57 EUR s príslušenstvom. Dňa 04. 04. 2012 som na poštovú prepravu podal návrh na doplnenie dokazovania v predmetnej veci, ktorý pozostával z nových listinných dôkazov (potvrdenie o zdaniteľnej mzde za rok 2011) potvrdzujúcich moje tvrdenia uvedené v návrhu na vydanie platobného rozkazu a to, že mi za mesiace december 2010, január, február a marec 2011 nebola moja základná mzda vyplatená, a ktorý bol Okresnému súdu Bratislava I doručený dňa 10. 04. 2012.»

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza, že okresný súd ho vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za návrh a na spresnenie podaného návrhu. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na to, že „Súdny poplatok som vo vyrubenej výške riadne zaplatil a dňa 23. 01. 2014 som na výzvu súdu o zmene vyčíslenia uplatňovanej mzdy podal návrh na zmenu návrhu na začatie konania podľa § 95 a nasl. OSP.“

Keďže napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené ani napriek sťažnosti na prieskum z 18. októbra 2013 adresovanej predsedníčke okresného súdu, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v tomto konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48

ods. 2 ústavy. Ďalej sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v jeho právnej veci bez zbytočných prietáhov a priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 8 000 € a úhradu trov konania.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 3197/2014 z 22. mája 2014 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 18. júna 2014.

4.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

«(...) V úvode môjho vyjadrenia ku konaniu vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18C 170/2011 si Vám dovoľujem oznámiť, že netrvám na ústnom prejednaní doručenej ústavnej sťažnosti. Súhlasím s tým, aby podľa ust. § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Podľa ust. § 29 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, si Vám oznamujem nasledovné ku jednotlivým otázkam súvisiacich s konaním vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 18C170/2011.

Skutková a právna zložitosť sporu:

Meritom sporu je zaplatenie istiny vo výške 5.928,57 eura s príslušenstvom z titulu nezaplatenia mzdy. Ide o pracovnoprávny spor, ktorý je podľa môjho názoru priemerne skutkovo ani právne veľmi zložitý.

(...)

Prekážky postupu súdu podľa ust. § 107 a nasl. O. s. p.:

Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že v priebehu konania sa doposiaľ nevyskytli prekážky postupu súdu podľa ust. § 107 a nasl. O. s. p.

Prietahy spôsobené súdom a záver, či zistené prietahy považujete za zbytočné prietahy:

Dňa 21. 10. 2013 bola tunajšiemu súdu doručená sťažnosť navrhovateľa na zbytočné prietahy v konaní, ktorú som listom zo dňa 31. 10. 2013 vyhodnotila ako dôvodnú, keď som vychádzala z toho, že od dňa 06. 12. 2011 až do podania samotnej sťažnosti navrhovateľa t. j. dňa 21. 10. 2013, bol súd vo veci nečinný. Od času, keď som zákonnú sudkyňu vyzvala, aby vo veci postupovala bez ďalších prietahov listom zo dňa 31. 10. 2013, súd vo veci priebežne koná.

Iné okolnosti, ktoré majú vplyv na prietahy v konaní:

Celkovú dĺžku konania ovplyvnilo aj správanie navrhovateľa, ktorý nezaplatil súdny poplatok za návrh na začatie konania súčasne s návrhom, doručil súdu neúplný návrh doplnený až na základe výzvy súdu, povinnosť súdu rozhodnúť o zmene petitu, žiadosť navrhovateľa o predĺženie lehoty na odstránenie väd návrhu na začatie konania a v neposlednom rade aj nadmerná zaťaženosť zákonného sudcu, ktorý má v súčasnosti pridelených nevybavených vecí 649, nerozhodnutých 422 (podobne ako aj ostatní sudcovia občianskoprávneho úseku tunajšieho súdu).

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa zákona o štátnej správe súdov, resp. podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V súlade s uvedeným záverom som toho názoru, že prostriedky ochrany, ktoré sťažovateľ použil, viedli k odstráneniu nečinnosti súdu.

Od vybavenia sťažnosti podľa ust. § 64 ods. 1 neuplynul dostatočný čas na to, aby súd vo veci, s prihliadnutím na procesné úkony navrhovateľa, mohol rozhodnúť.

S poukazom na vyššie uvedený prehľad procesných úkonov vo veci, mám za to, že v súčasnosti súd vo veci priebežne koná a prijal opatrenia na odstránenie vzniknutého stavu.

Sťažovateľ si vo svojej sťažnosti uplatnil v dôsledku pretrvávajúcich prietáhov v predmetnej veci na okresnom súde finančné zadosťučinenie vo výške 8.000,- eur. Takto vyčíslenú sumu primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil výškou svojho právneho nároku, ktorý si v predmetnom konaní sp. zn. 18C 170/2011 uplatňuje a tým, že právna neistota, v ktorej sa dlhodobo nachádza mu spôsobuje materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu, a to nielen jeho osobe, ale aj jeho rodine. Nemateriálna ujma spočíva v tom, že tunajší súd svojim neúčelným postupom a úkonmi vo veci zanechal v sťažovateľovi pocit márnosti, neustále pretrvávajúcej právnej neistoty a straty viery v spravodlivosť.

V prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje k záveru, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov navrhujem, aby sťažovateľovi nepriznal finančné zadosťučinenie, resp. mu toto finančné zadosťučinenie nepriznal v plnej výške, a to z nasledujúcich dôvodov:

- sám sťažovateľ ako účastník konania svojim správaním prispel ku predĺženiu konania;

- uplatnené finančné zadosťučinenie sťažovateľ podľa môjho názoru riadne neodôvodnil - finančné zadosťučinenie za prietahy v konaní pred súdom (resp. výška tohto zadosťučinenia) závisí od rozsahu v akom sa zasiahlo do práv účastníkov konania. Sťažovateľ neuviedol v akom konkrétnom rozsahu by mu mala byť vynahradená materiálna ujma a v akom nemateriálna ujma a aká konkrétna materiálna a nemateriálna ujma a z akého dôvodu mu mala vzniknúť.(...)»

4.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom podaní k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu uviedol najmä, že:

„(...) Týmto ÚS SR oznamujeme, že netrváme na verejnom prejednaní sťažnosti, t. j. súhlasíme s prejednaním veci bez našej osobnej účasti. (...)

Nesúhlasíme s vyjadrením predsedníčky OS BA I sp. zn.: Spr. 3197/2014 zo dňa 22. 05. 2014, podľa názoru ktorej prietahy v konaní si mal sťažovateľ spôsobiť sám. Zo spisovej dokumentácie a zo stanoviska predsedníčky súdu jednoznačne vyplýva, že súd začal vo veci konať až po doručení žiadosti sťažovateľa o odstránenie prietáhov v súdnom konaní sp. zn.: 18C/170/2011 zo dňa 18. 10. 2013, súdu doručená dňa 21. 10. 2013, t. j. po

23 mesiacoch odo dňa doručenia žalobného návrhu súdu (osobné podanie žalobného návrhu dňa 29. 11. 2011).

Dokonca dňa 31. 10. 2013 predsedníčka súdu OS BA I vo svojej odpovedi na našu sťažnosť na prieťahy v konaní (sp. zn.: Spr. 2283/2013) uviedla, že prvý úkon vo veci bol vykonaný zákonnou sudkyňou až dňa 25. 10. 2013, kedy sudkyňa dala písomný pokyn spisovej kancelárii na ďalší procesný postup vo veci, a to výzva na zaplatenia súdneho poplatku za návrh a doručenie návrhu na začatie konania spolu s prílohami na vyjadrenie odporcovi. Zákonná sudkyňa a vyšší súdny úradník boli vyzvaní, aby neodkladne prijali opatrenia na odstránenie vzniknutého stavu, a bola im ich nečinnosť vo veci dôrazne vytknutá. Záverom vo svojej odpovedi predsedníčka OS BA I konštatuje, že naša sťažnosť na prieťahy v konaní sp. zn.: 18C/170/2011 je dôvodná.

O nečinnosti súdu svedčí aj fakt, že k vyrubeniu súdneho poplatku došlo až dňa 04. 12. 2013, t. j. po 25 mesiacoch odo dňa doručenia žalobného návrhu súdu.

V čase podania žalobného návrhu bol odporca označený riadne a správne, k zmene obchodného mena a registrového sídla odporcu došlo takmer 2 roky po podaní žalobného návrhu - až dňa 07. 06. 2013. (...)

Okrem iného súd dňa 14. 04. 2014 vo svojom uznesení sp. zn.: 18C/170/2011-60 bez zavinenia či podnetu sťažovateľa uviedol nesprávne registrové sídlo odporcu, dokonca ide o kombináciu poštovej adresy odporcu pred zmenou a po zmene zo dňa 07. 06. 2013. Dňa 15. 04. 2014 bola sťažovateľovi doručená výzva súdu sp. zn.: 18C/170/2011-65, v ktorej súd správne uvádza zmenené obchodné meno odporcu. Máme preto za preukázané, že súd mal jednoznačne vedomosť o zmene obchodného mena a registrového sídla odporcu, ale svojím napriek tomu ďalej spôsobil prieťahy zmarením termínu pojednávania ako uvádzame vyššie.

Ako vyplýva z hore uvedených skutočností v časti požadovanej nemajetkovej ujmy vo výške 8.000,- EUR je nepochybné, že sťažovateľ, ktorého jediný príjem pochádzal zo závislej zárobkovej činnosti, sa nemôže domôcť riadnej súdnej ochrany a to zaplatil nemalý súdny poplatok vo výške 480,- EUR. Sťažovateľ oprávnene očakáva, že súd začne konať v jeho veci v primeranej dobe, obzvlášť ak nejde o skutkovo a ani právne veľmi zložitý prípad, ako aj uvádza sama predsedníčka OS BA I vo svojom vyjadrení.

V právnej veci ide o nezaplatenie mzdy za 4 odpracované mesiace, pričom zo skutkového hľadiska nejde o komplikovanú vec, nakoľko existencia pracovného pomeru sťažovateľa u odporcu je odložená písomnou pracovnou zmluvou zo dňa 31. 03. 2010 a odporca ako zamestnávateľ nikdy akýmkoľvek spôsobom nespochybnil plnenie pracovných úloh sťažovateľom ako zamestnancom. Ako dôkaz slúžia výplatné pásky za rozhodné obdobie, ktoré odporca doručil sťažovateľovi za odpracované dni a ktoré sú už súčasťou dôkazného materiálu v spisovej dokumentácii sp. zn.: 18C/170/2011. (...)“

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 170/2011:

Dňa 29. novembra 2011 podal sťažovateľ na okresnom súde proti O., a. s., o. c. p. (ďalej len „odporca“), návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 5 928,57 € s príslušenstvom. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 Ro 100/2011.

Dňa 6. decembra 2011 bola vec *«prevedená do registra „C“ z dôvodu nepresne uvedeného obchodného mena odporcu a z dôvodu vhodnosti vyžiadania vyjadrenia odporcu k návrhu»*. Od uvedeného dňa bola vec vedená pod sp. zn. 18 C 170/2011.

Dňa 25. októbra 2013 zákonná sudkyňa dala *„písomný pokyn spisovej kancelárii na ďalší procesný postup vo veci a to - výzva na zaplatenie súdneho poplatku za návrh, doručenie návrhu na začatie konania spolu s prílohami na vyjadrenie odporcovi a výzva na vyčíslenie uplatňovanej mzdy v brutto“*. Uvedený pokyn sudkyne bol realizovaný 4. decembra 2013.

Dňa 17. decembra 2013 bola okresnému súdu doručená žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa *„o predĺženie poriadkovej lehoty(...) na vyčíslenie uplatňovanej mzdy*

navrhovateľa brutto do konca januára 2014, nakoľko v súčasnosti nedisponujú potrebnými listinnými dôkazmi a rovnako požiadal o predĺženie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za návrh najneskôr do konca januára 2014“.

Dňa 24. januára 2014 sťažovateľ uhradil na účet súdu súdny poplatok.

Dňa 29. januára 2014 bol súdu doručený návrh sťažovateľa na zmenu návrhu na začatie konania.

Dňa 14. apríla 2014 okresný súd uznesením č. k. 18 C 170/2011-60 pripustil navrhnutú zmenu petitu. V rovnaký deň bolo vo veci nariadené pojednávanie na 6. jún 2014.

Dňa 15. apríla 2014 súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku z dôvodu rozšírenia návrhu.

Dňa 6. júna 2014 bolo pojednávanie odročené na 5. august 2014, pretože sa nedostavil odporca.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 170/2011 dochádzalo k porušovaniu základného

práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávného konania je uplatnenie finančných nárokov z pracovného pomeru, t. j. vec, ktorej povaha (spor o nároky, ktoré sú zdrojom príjmov sťažovateľa) si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka posudzovaného konania (ako na to bude poukázané v bode III/3 tohto rozhodnutia) nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, treba poukázať predovšetkým na to, že k predĺženiu napadnutého konania prispel aj samotný sťažovateľ tým, že súdny poplatok za návrh uhradil až po viac ako dvoch rokoch po podaní žalobného návrhu. Na uvedené správanie sťažovateľa nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pokiaľ predsedníčka okresného súdu tvrdila, že sťažovateľ prispel k prieťahom v napadnutom konaní aj tým, že doplňoval a spresňoval svoj žalobný návrh, treba uviesť, že to tak síce bolo, avšak z dôvodu, že sa v priebehu napadnutého konania menili pomery, pričom využitie možností daných navrhovateľom procesnými predpismi (napr. podľa Občianskeho súdneho poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné prieťahy (napr. I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že súd bol v predmetnej veci (aj podľa vyjadrenia predsedníčky okresného súdu v bode I/4.1 tohto nálezu) bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov nečinný od 6. decembra 2011 do 25. októbra 2013. Okresný súd teda takmer dva roky vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako žalobca počas napadnutého súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci alebo správania účastníkov, ale k zbytočným prieťahom došlo najmä v dôsledku nečinnosti súdu. Na „*nadmern(ú)á zaťaženosť zákonného sudcu*“ ani v okolnostiach danej veci nebolo možné prihliadať, tieto argumenty nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálnu kapacitu príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na

prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení okresného súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €, pretože *„sťažovateľ, ktorého jediný príjem pochádzal zo závislej zárobkovej činnosti, sa nemôže domôcť riadnej súdnej ochrany“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, ako aj správanie sťažovateľa, ale i na skutočnosť, že sťažnosť predsedníčke okresného súdu sa v danom prípade stala efektívnym prostriedkom nápravy, považuje za primerané v sume 1 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti zo 7. februára 2014 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 18. júna 2014). Za tri úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume trikrát po 134 € a režijný paušál trikrát po 8,04 €, preto trovy právneho zastúpenia pre sťažovateľa by predstavovali celkove 426,12 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, pričom k uvedenej sume bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 85,22 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkovú sumu 511,34 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2014